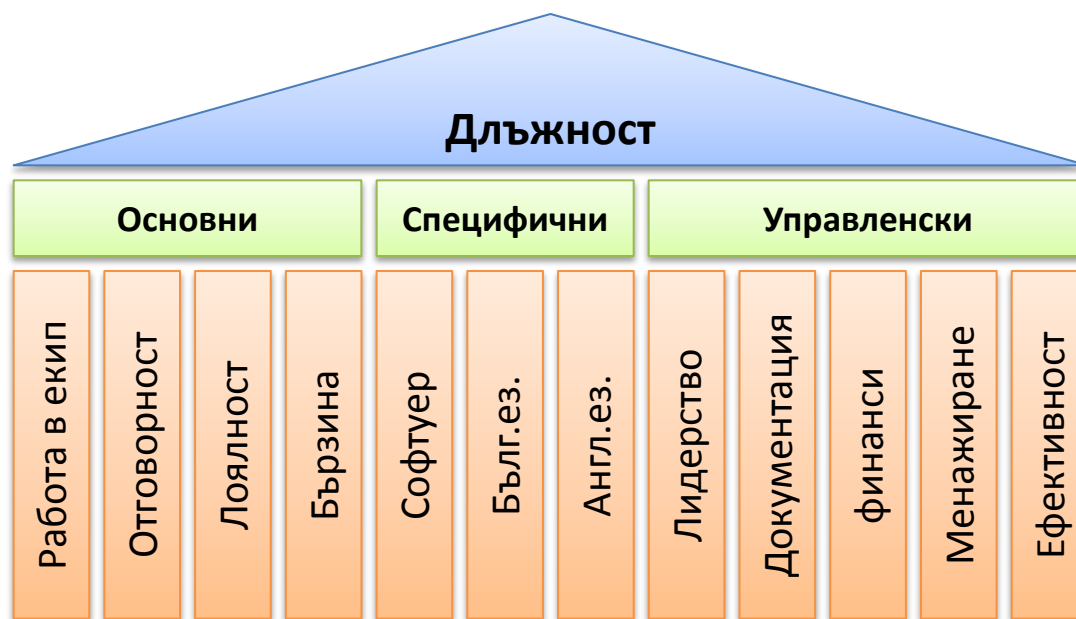

Компетенциите на работната сила – ключ за ефективна икономика

Образователна структура на населението (15-64 г.)*

От общо 5 027 901 души:

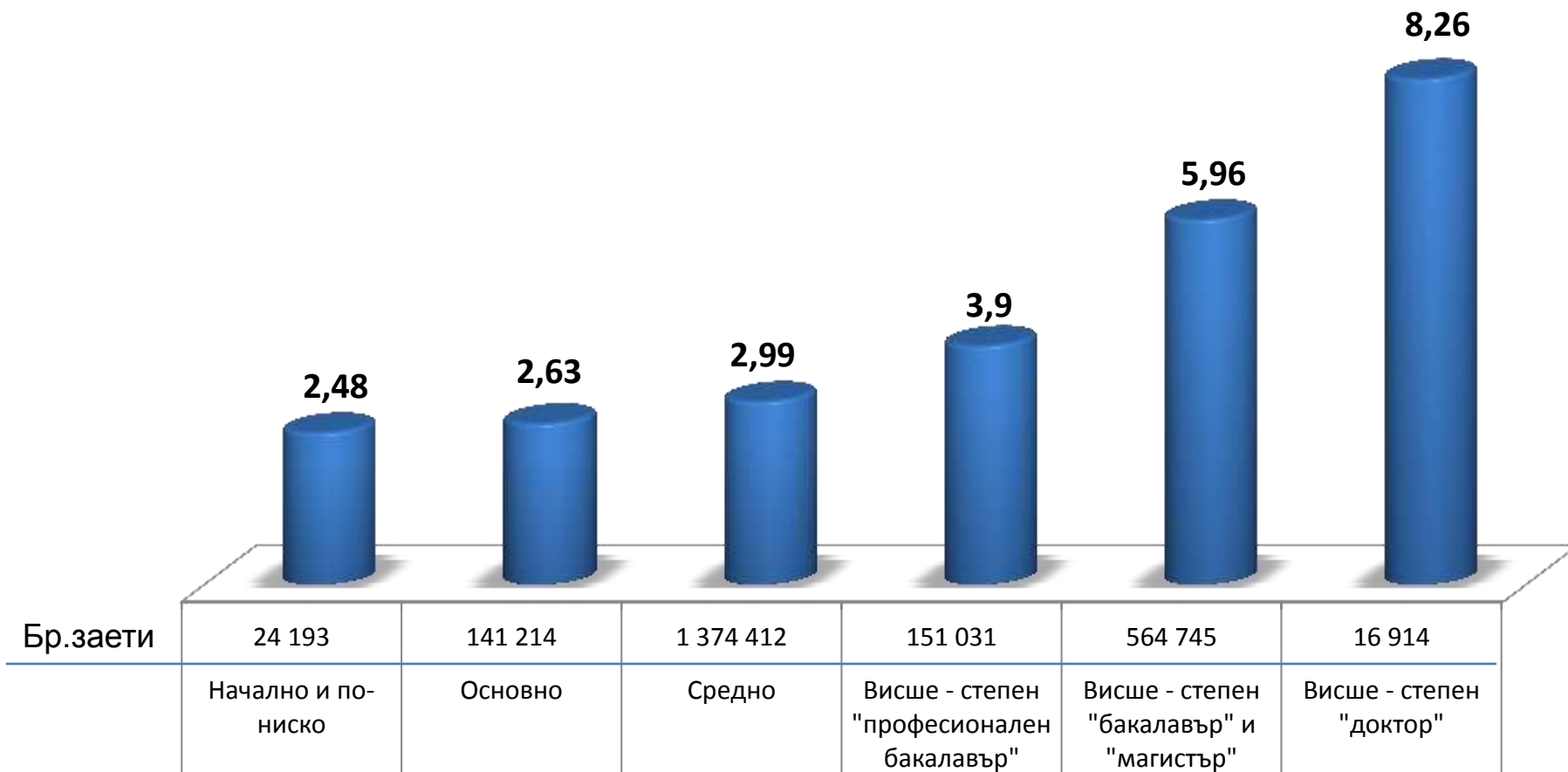
- ✓ 1 140 405 – с висше образование, в т.ч.:
  - 229 882 – над 50 г.
  - 202 186 – до 30 г.
- ✓ 2 558 342 – със средно образование
- ✓ 1 051 142 – с основно образование
- ✓ 177 872 – с начално образование
- ✓ 100 140 – неграмотни

* Данните са на НСИ от последното преброяване на населението (2011 г.)

Брутна часова ставка (лв./2010 г., НСИ)

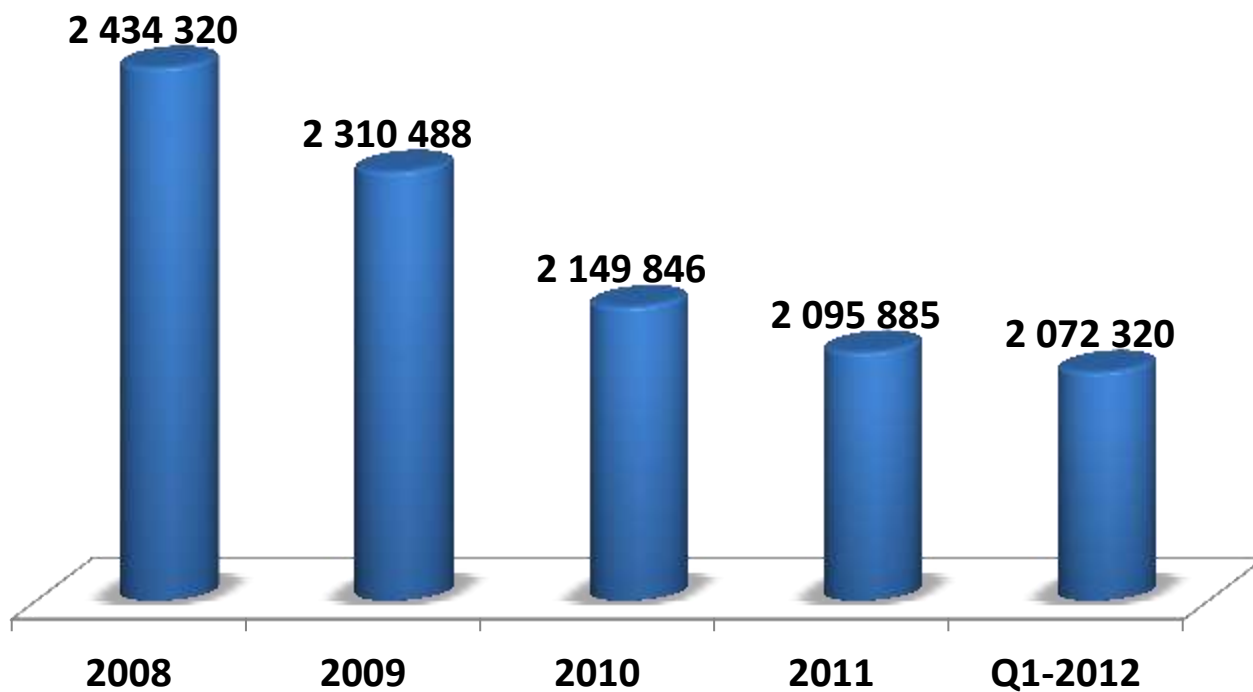
www.competencemap.bg

Работни места

www.competencemap.bg

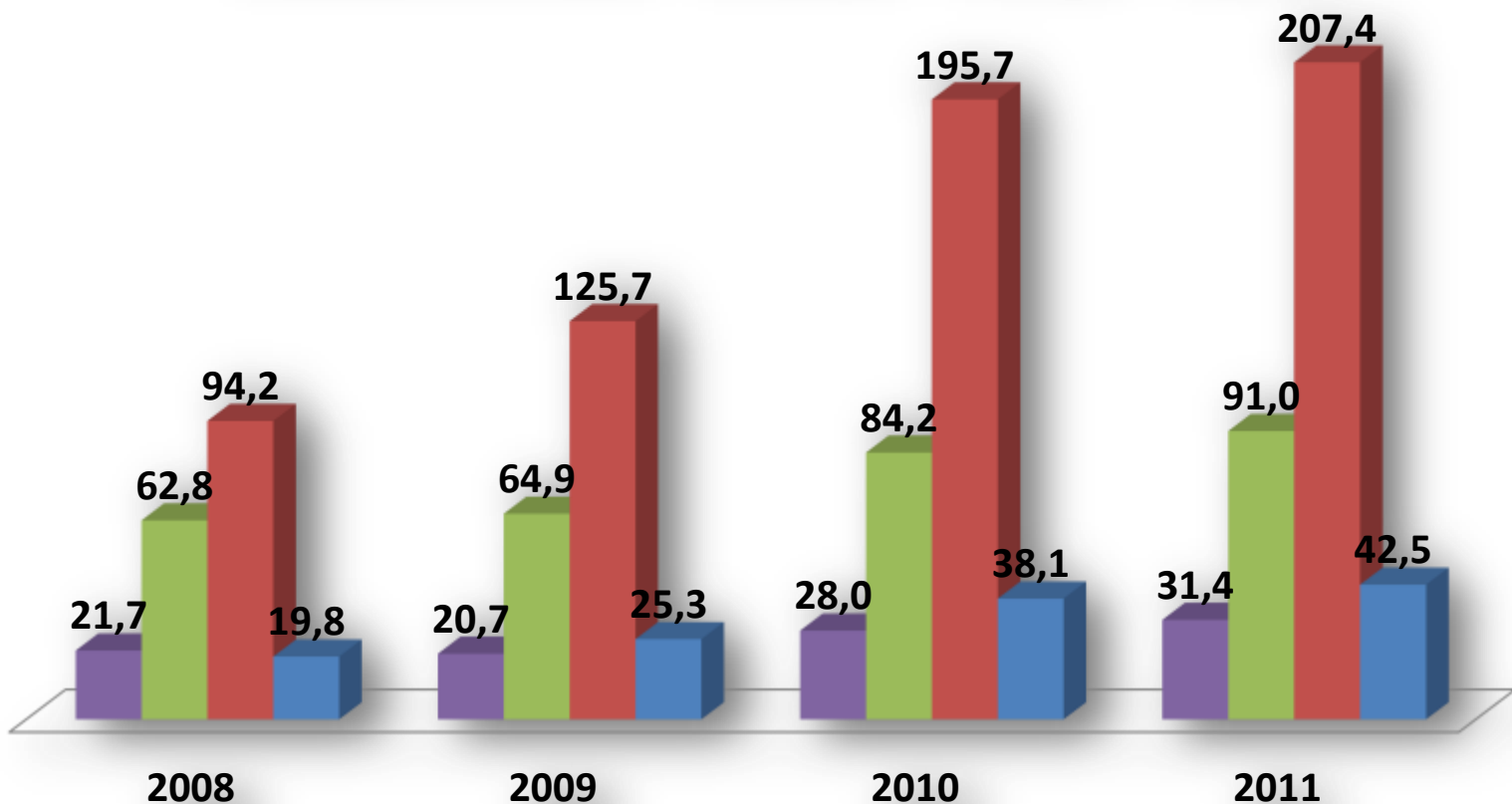

Безработни по степен на образование (хил.)

www.competencemap.bg

■ Начално и по-ниско ■ Основно ■ Средно ■ Висше

Недостиг на STEM-умения в ЕС:

- За периода 2010-2020 г. търсенето на техници и приложни специалисти в ЕС ще нарасне с 20%.
- **2010 г.** - недостиг на IT-специалисти:
  - ✓ Италия – 10 000
  - ✓ Полша – 18 000
  - ✓ Испания – 42 000
  - ✓ Германия – 88 000
- **2015 г.** - недостиг на 700 000 IT-специалисти.

SCIENCE

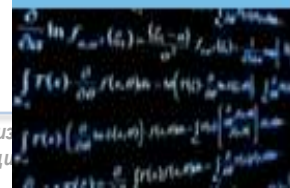
TECHNOLOGY

ENGINEERING

MATHEMATICS

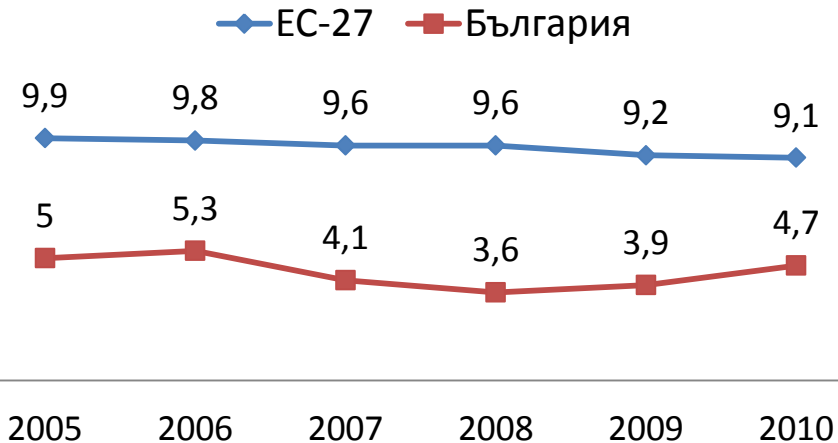

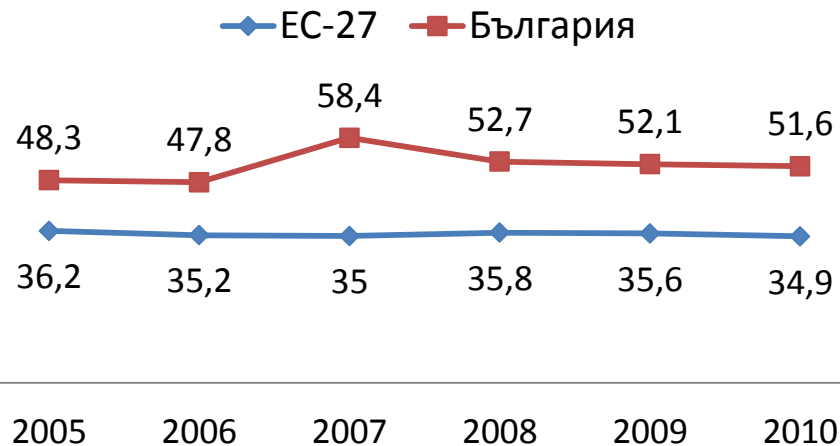
Дял на студентите по област на квалификация

www.competencemap.bg

Математически и IT науки

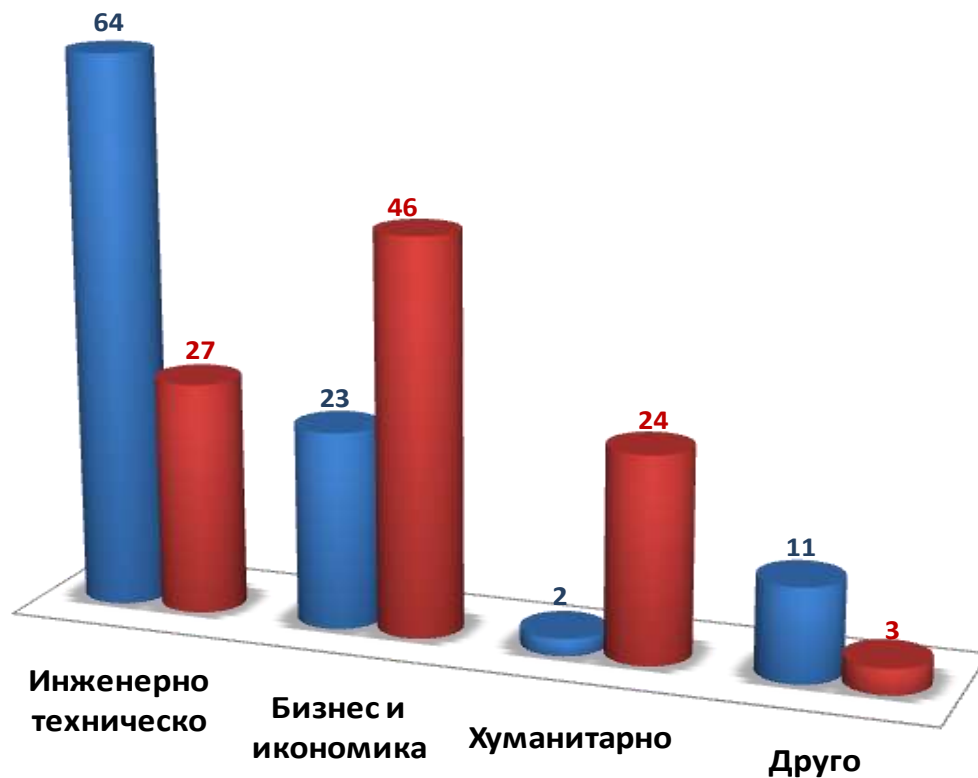
Право, бизнес и социални науки

ДИСПРОПОРЦИИ

www.competencemap.bg

■ Изисквано образование ■ Студенти по области на образование

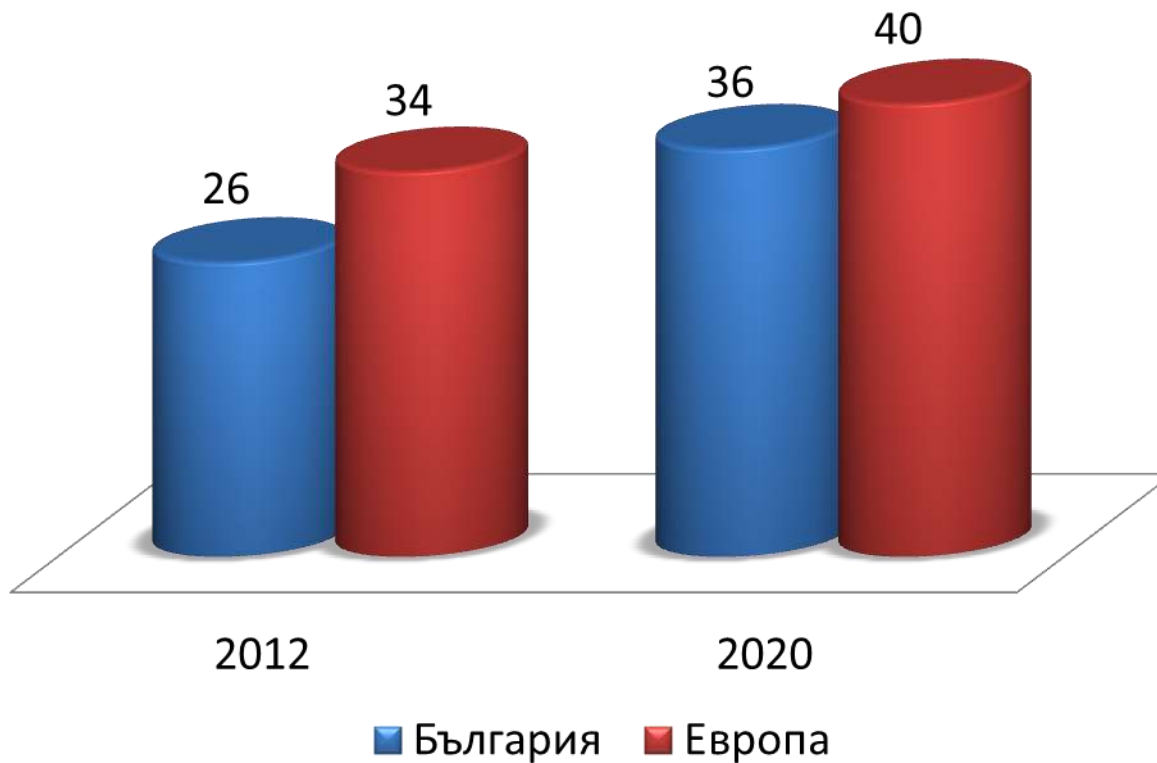
- ✓ Завършилите технически университет си намират най-бързо и добре платена работа;
- ✓ От останалите висшисти само 20% работят по специалността си!

Процент на висшистите в България и ЕС-27

www.competencemap.bg

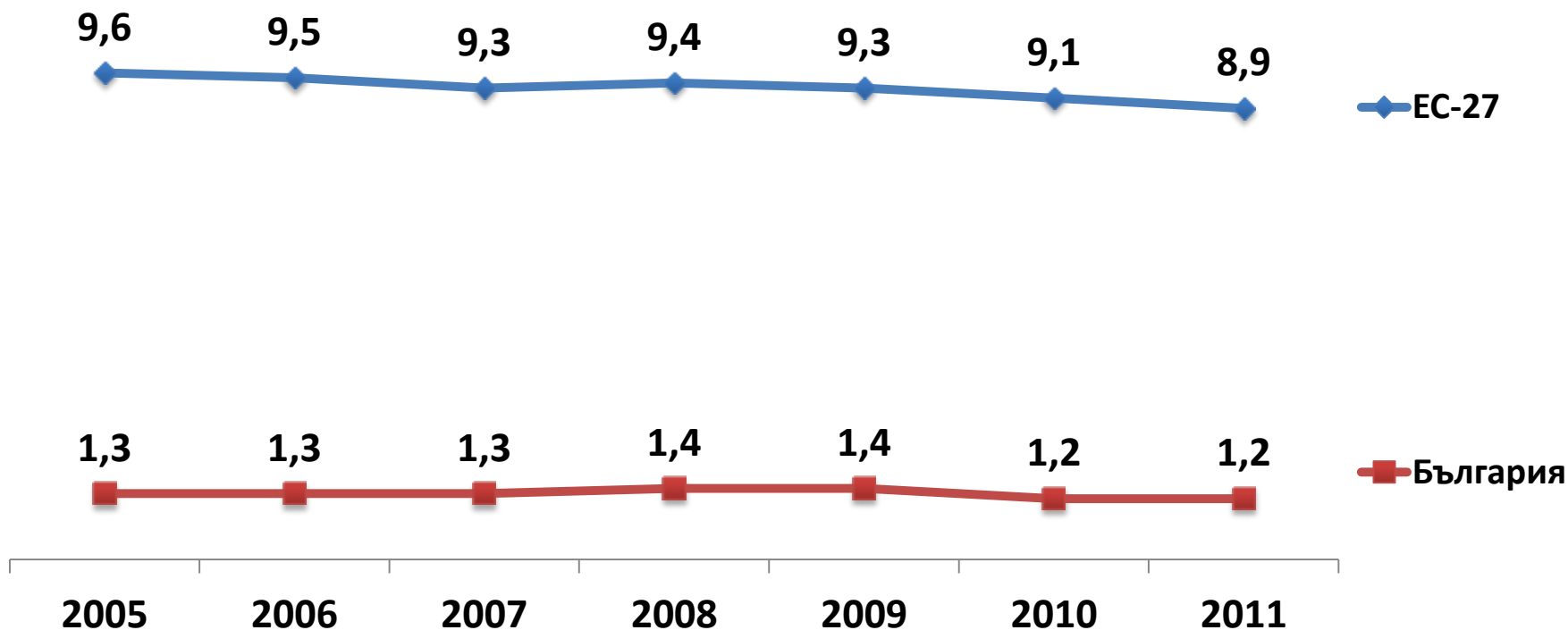

Качество на работната сила

www.competencemap.bg

Сериозно е изоставането ни в развитието на системата „Учене през целия живот”

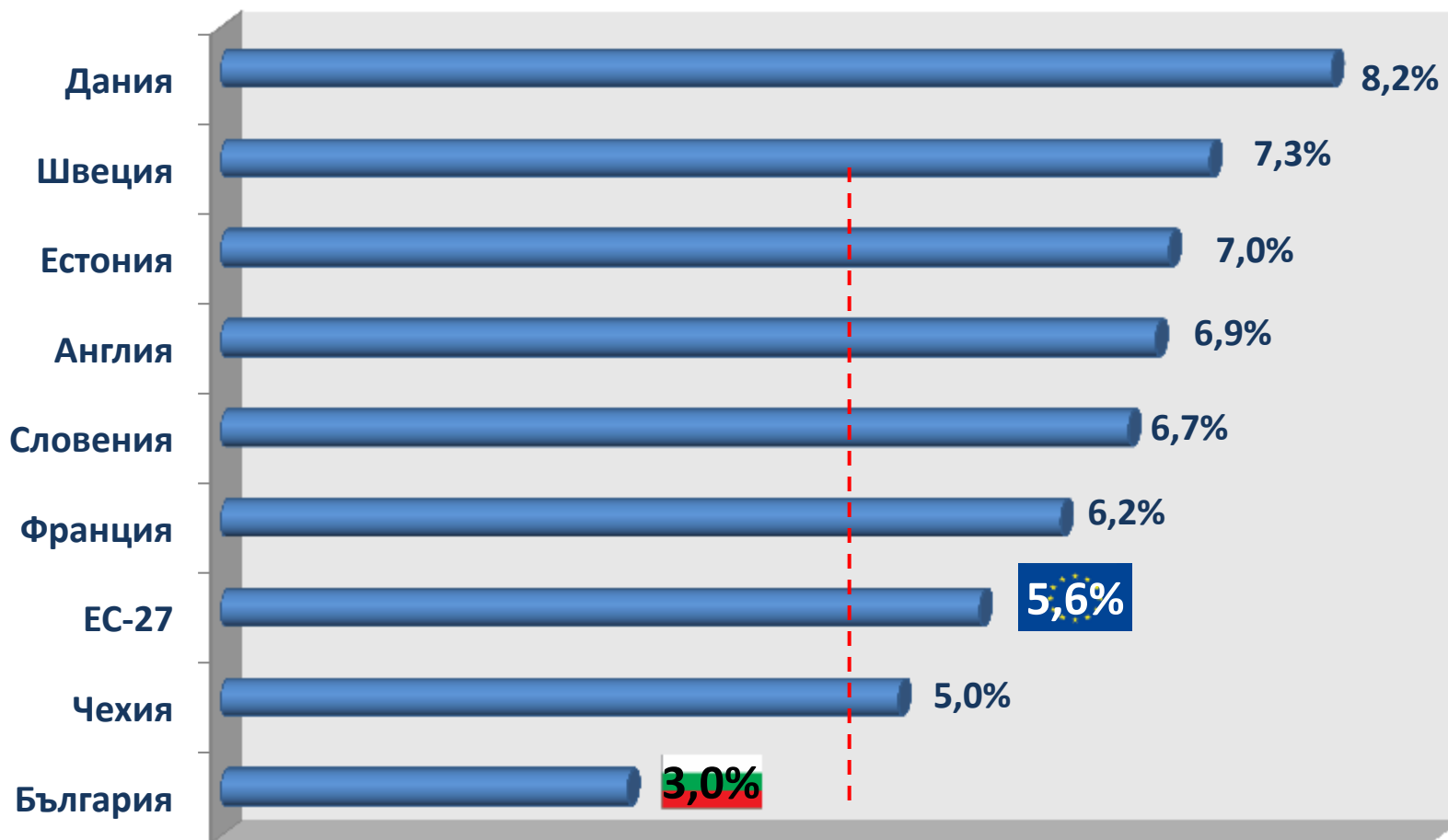

РАЗХОДИ ЗА ОБРАЗОВАНИЕ

www.competencemap.bg

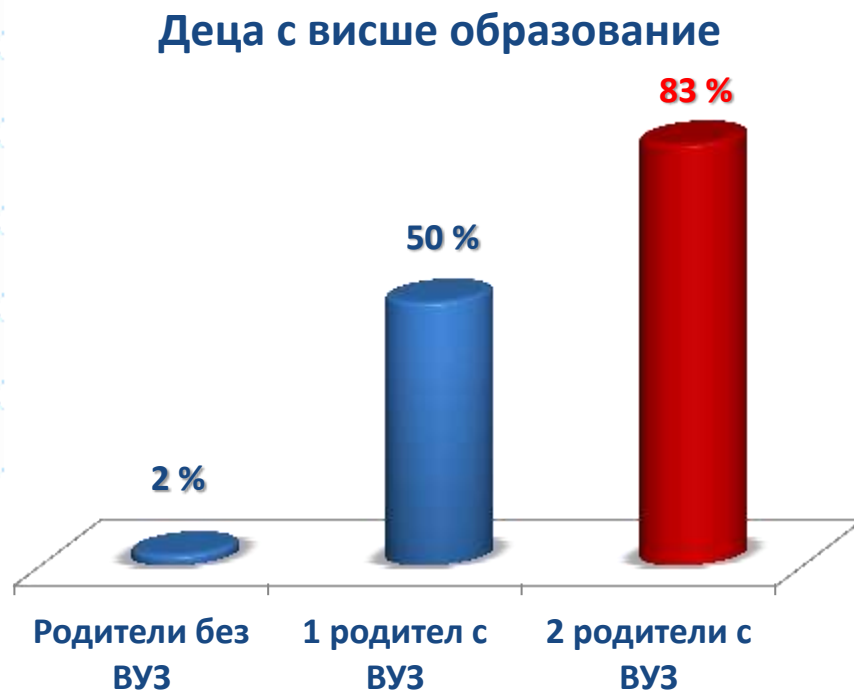
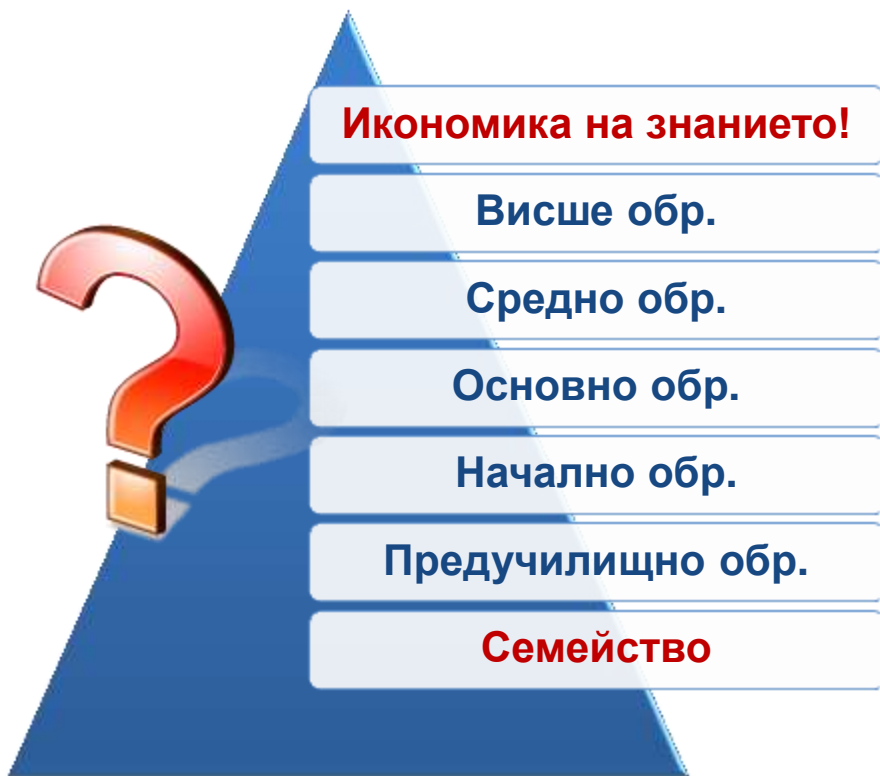
Дял от БВП

Връзката между образователните нива

www.competencemap.bg

Принос на проекта на БСК до момента

www.competencemap.bg

- Изградена Национална референтна мрежа, вкл. 20 секторни и 10 регионални звена за оценка на компетенциите;
- 200 пилотни предприятия;
- Разработени 17 секторни компетентностни модела., описващи 205 длъжности. До края на 2014 г. ще бъдат разработени 600 модела на длъжности и компетентностни рамки на 50 професии;
- Изготвени 19 методически разработки и 79 анализи и проучвания;
- Обучени 400 оценители на компетенции и 860 специалисти по ключови компетенции;
- Проведени 650 обучения и 1000 консултации на работното място;
- Разработени 12 инструмента за онлайн-обучения;
- Изградена пилотна версия на ИСОК (архитектура и основни приложения).

17 ПИЛОТНИ СЕКТОРИ

Металургия

Електротехника

Машиностроене

Месопереработване

Мебели

Електроника

Охрана и сигурност

Химия

Туризм

Електромобили

Безалкохолни

Търговия на едро

Консервна
промишленост

Млекопереработване

Търговия на дребно

Мехатроника

Фасилити

Този документ е изготвен с финансовата помощ на Европейския социален фонд по Проект № BG017-0001-2.1.00.1-001. Българска стопанска камара - съюз на българския бизнес носи цялата отговорност за съдържанието на настоящия документ и при никакви обстоятелства не може да се приеме като официална позиция на Европейския съюз или Агенцията по заетостта.

КЛЮЧОВА ДЛЪЖНОСТ

www.competencemap.bg

Позиционирана в ключови бизнес процеси

Критична роля за постигането на стратегията

Пряко влияе върху крайния резултат

Създава висока добавена стойност

Реализира умения и потенциал, които са от ключово значение за успеха на компанията

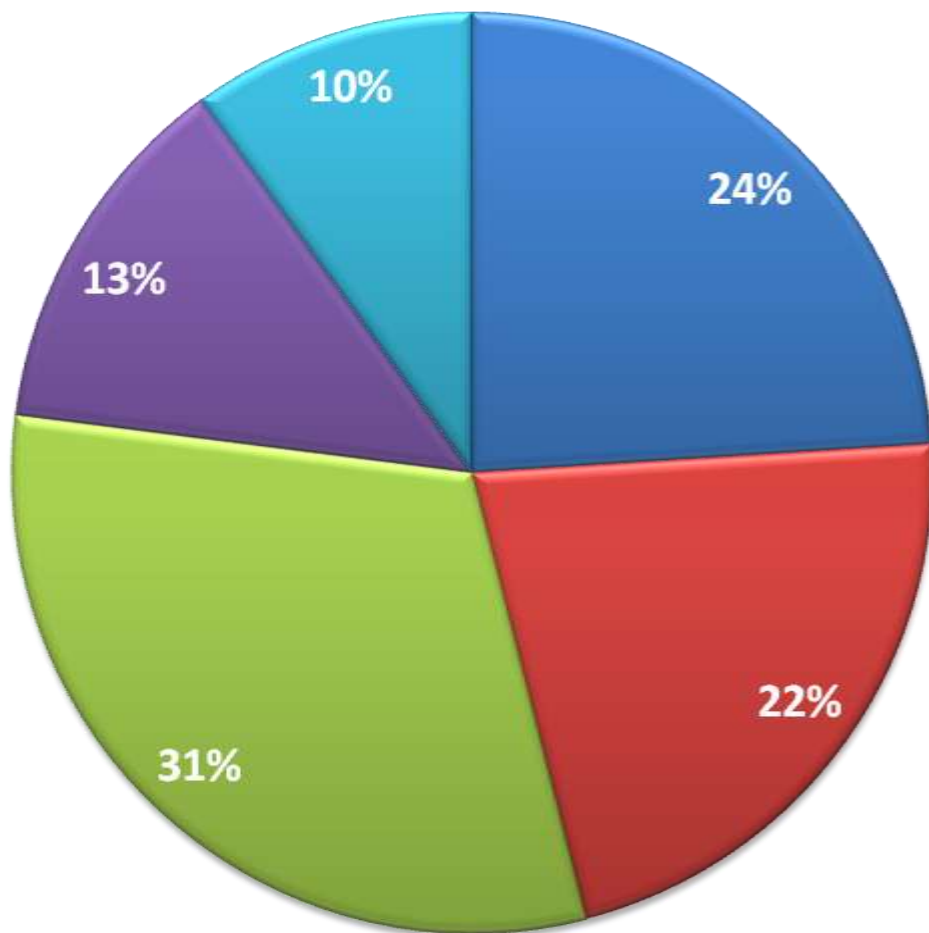
Въздейства върху потенциалните фактори за икономически растеж и по-висока конкурентоспособност на компанията

Групиране на длъжностите по клас

www.competencemap.bg

Общо 206 длъжности до 2012 г.

Общо 600 длъжности до 2014 г.

Близки и синонимни - 1880

- Ръководители
- Специалисти
- Приложни специалисти
- Квалифицирани работници
- Оператори

ТИПИЧНИ КЛЮЧОВИ ДЛЪЖНОСТИ

www.competencemap.bg

Ръководители

- Управител
- Мениджър производство
- Мениджър продажби
- Технически директор
- Мениджър логистика
- Ръководител отдел/екип
- Мениджър ЧР

Специалисти

- Инженер електроника
- Инженер механик
- Технолог
- Инженер конструктор
- Експерт планиране
- Мениджър качество
- Инженер поддръжка
- Експерт финансов анализ

Приложни специалисти

- Енергетик
- Снабдител
- Търговски представител
- Счетоводител
- Специалист ЗБУТ
- Организатор производство
- Системен администратор
- Техник поддръжка
- Електротехник
- Софтуерен инженер

Квалифицирани работници

- Сервизен работник
- Монтьор
- Механик
- Лаборант
- Заварчик
- Фрезист
- Стругар
- Шлосер
- Монтажник
- Настройчик

Изследване на McKinsey:

Недостигът на кадри с висока квалификация, отговаряща на нуждите на бизнеса, ще бъде една от най-отявлените тенденции на пазара на труда през следващото десетилетие.

Работодателите ще имат нужда от 18 млн. повече служители с висше образование, отколкото ще има на пазара на труда през 2020 година. Най-силно недостигът ще се усети в Южна Европа. Същевременно, ще има свръх голям брой служители с ниска и средна квалификация. Тази тенденция означава висока безработица, натиск към по-ниско заплащане и същевременно - “глад” за квалифицирани кадри.

76% изискват висше образование

100% изискват професионална гимназия

2266 знания

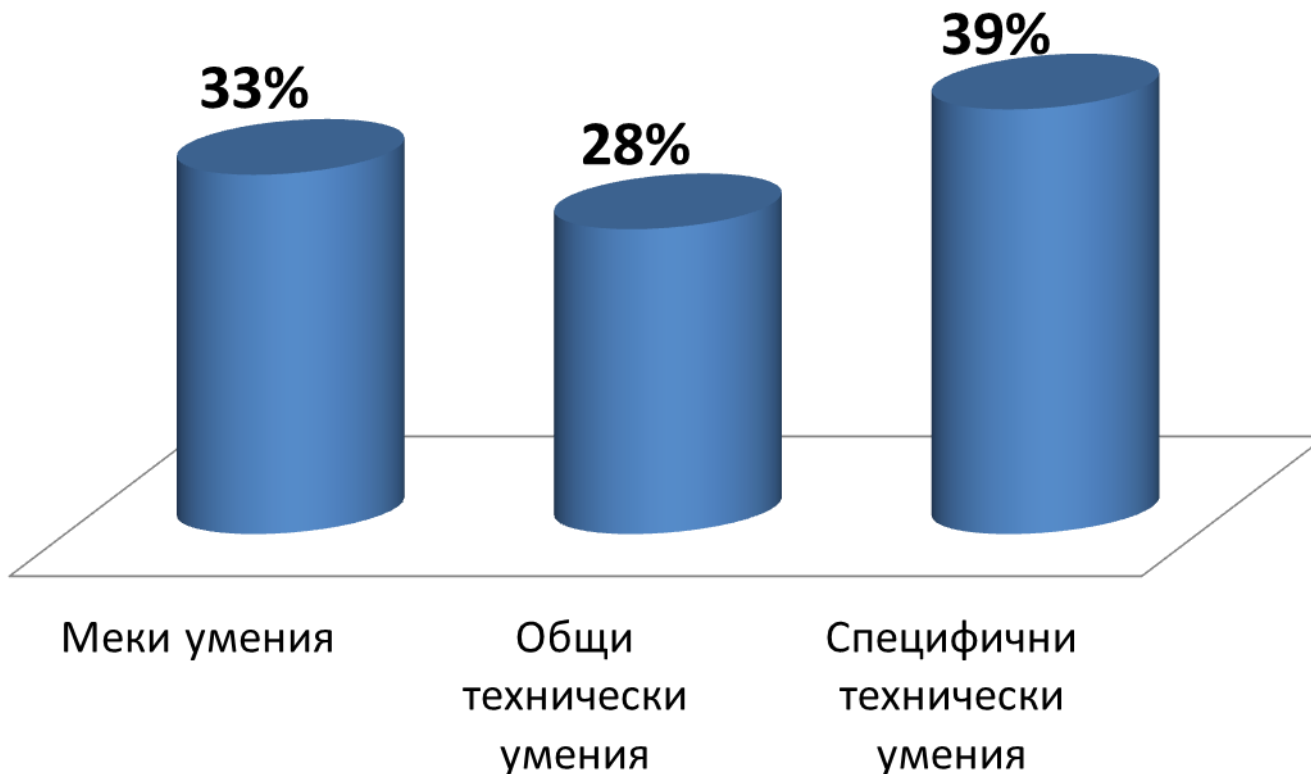
www.competencemap.bg

Крайният резултат от асимилирането на информация, чрез обучение и практика. Съвкупност от устойчиво усвоени факти, понятия, принципи, закономерности, взаимовръзки, модели, концепции от една или повече теоретични и практико-приложни области.

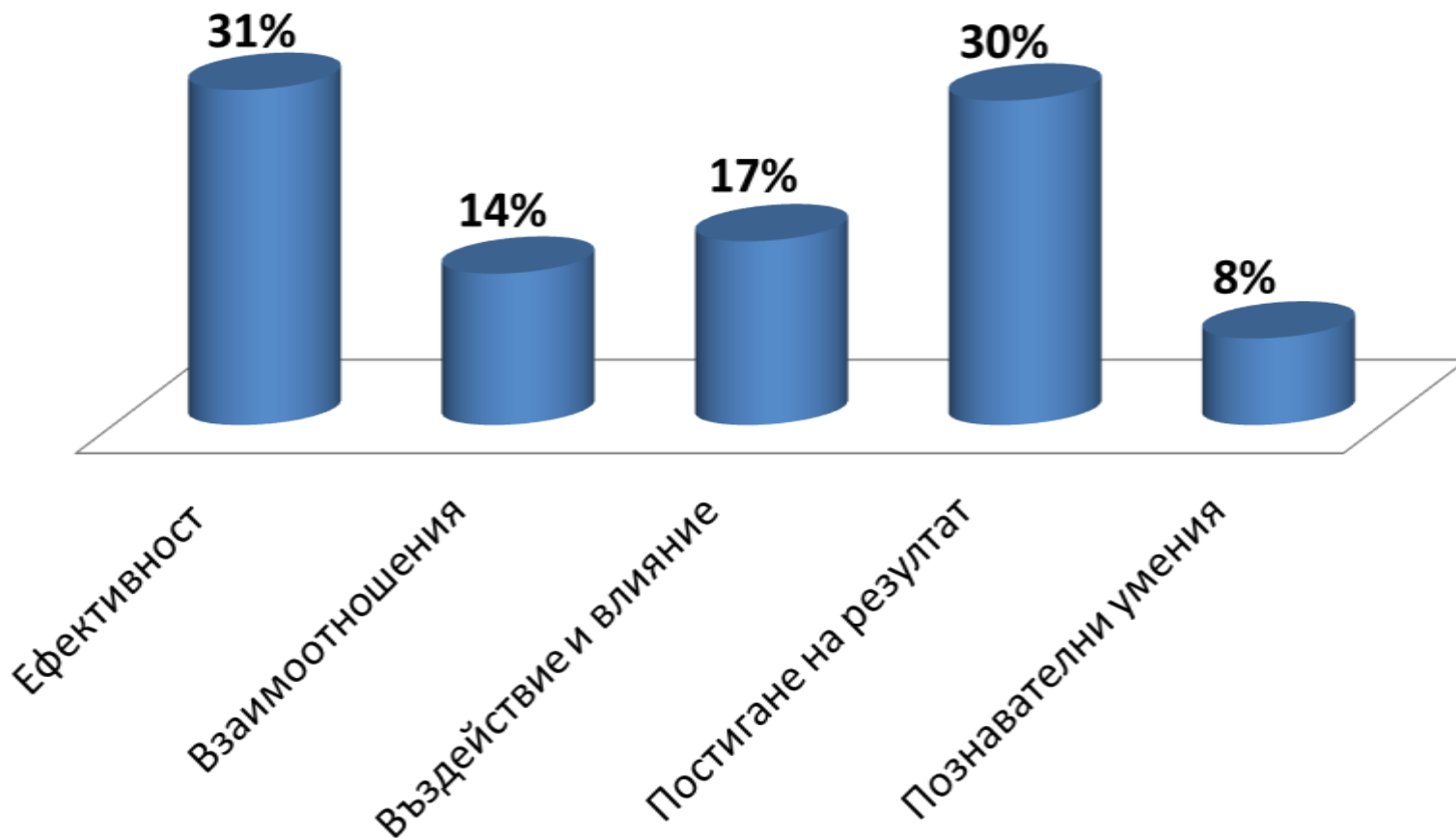
Според EQF „умение“ е способност за прилагане на знанията и използване на ноу-хау при изпълнение на задачи и решаване на проблеми.

МЕКИ УМЕНИЯ

www.competencemap.bg

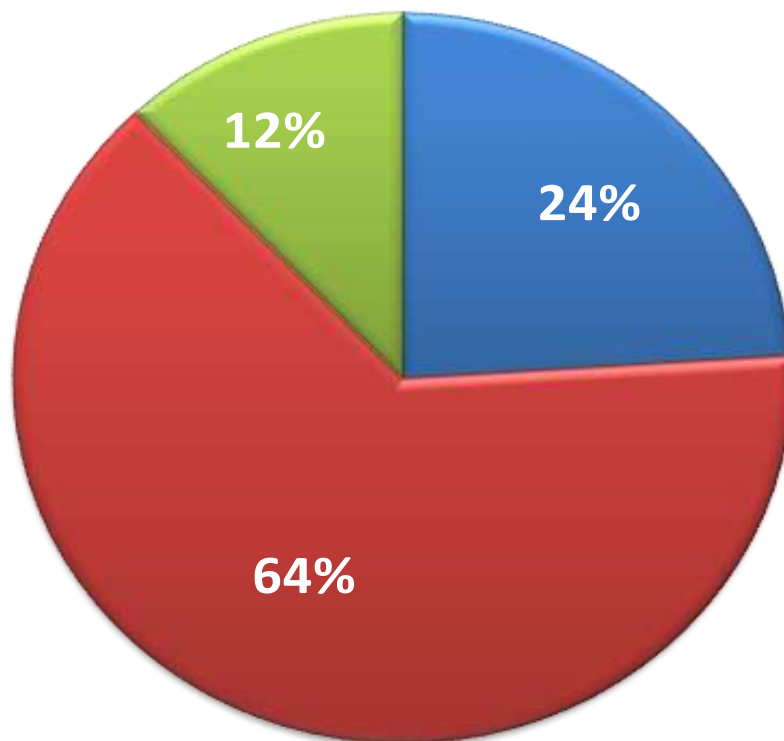

2460 компетенции

www.competencemap.bg

■ Основни ■ Специфични ■ Управленски

Лидерство

Работа в екип

Ориентация към резултат

Управление на проекти

Умения за общуване

Изграждане на взаимоотношения

Грижа за клиента

Осигуряване на качество

Адаптивност

Стратегическо мислене

Ефикасност

Безопасност

ПРЕНОСИМОСТ НА КОМПЕТЕНЦИИТЕ

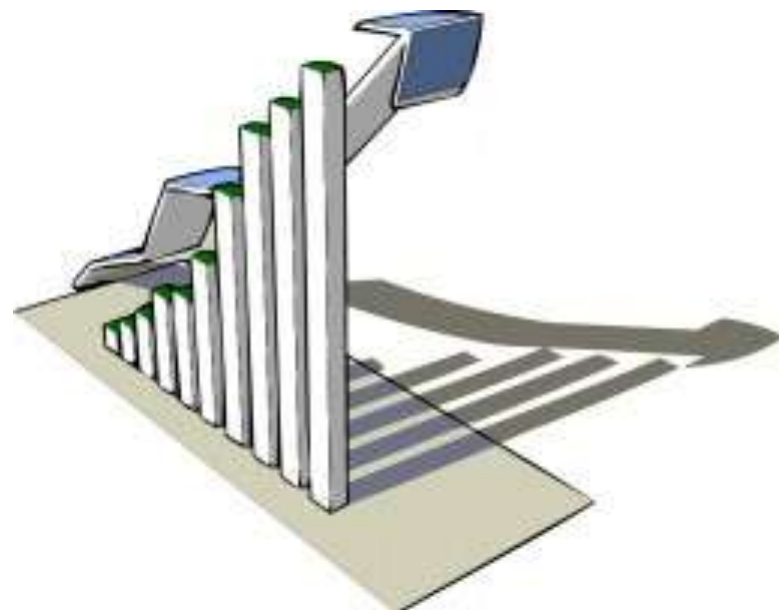
www.competencemap.bg

- Жизнен цикъл на компетенциите (CEDEFOP)
- Проблемът “свърхквалификация”
- Нормативна поддръжка на “Икономика на знанието”
- Преглед на системата за продължаващо обучение
- Активизиране на работодателите в процеса на взаимодействие и “външно оценяване”

Закон за професионалните стандарти в заетостта (ЗПСЗ)

Цел на закона:

- Единна политика, информационно и ресурсно осигуряване на професионалното обучение и ориентиране,
- Разработване, въвеждане и актуализиране на професионалните стандарти,
- Лицензиране на доставчици на професионално информиране, ориентиране и консултиране и др.

Със закона се институционализират:

- Национален съвет за умения и компетенции (НСУК);
- Секторни съвети за умения и компетенции;
- Оценители на компетенциите

Информационна система за оценка на компетенциите на работната сила в България (ИСОК)

www.competencemap.bg

УСПЕШЕН БИЗНЕС = ИДЕЯ + КАПИТАЛ + ЕКИП

Компетентният **екип** генерира **идеи** и осигурява **капитал**.

Усъвършенстването на компетенциите означава:

- ✓ Качествено образование
- ✓ Успешно кариерно развитие
- ✓ Конкурентоспособен български бизнес

